

Едмунд Хусерл

Увод във Феноменологията

Картезиански медитации

Евразия, София, 1996 г.

конспект

стр. 17. Тук картезианската трактовка на съмнението ни предлага едно такова начало: Битието на когитацията, преживяването по време на процеса на преживяване, а също и в простата рефлексия върху него, е несъмнено; интуитивното непосредствено схващане и ймане на когитацията е вече познание; когитациите са първите абсолютни дадености.

стр. 18. Интуитивното познание на когитацията е иманентно, а познанието на обективните науки, на природознанието и науките за духа, а също и на математическите науки, на природознанието и науките за духа, а също и на математическите науки, ако ги разгледаме по отблизо, е трансцендентно.

При едно по-детайлно разглеждане обаче се обособяват реална иманентност и иманентност в смисъла на една конституираща се в очевидността самодаденост. Реално иманентното важи като несъмнено именно защото не представлява нещо друго, не надхвърля собствения си смисъл, защото това, което се има предвид, е изцяло самодадено и [при това] съвършено адекватно. Няма друга самодаденост, освен тази на реално иманентното, която да се появява в нашето ползрение.

стр. 19. 4) Следователно засега няма да обособяваме [тези два типа иманентност]. Първата степен на яснота е следната: реално иманентното, или, което е едно и също, адекватно самодаденото, е безвъпросно, аз мога да го използвам. Трансцендентното (не реално иманентното) аз не мога да използвам, следователно трябва да осъществя феноменологическа редукция, изключване на всички трансцендентни полагания (т.е. необосновани екзистенциални съждения).

Ако познавателната критика, както става ясно от това разсъждение, е наука, която желае само да прояснява нещата за всички начини и форми на познание, тогава тя не може да използва каквато и да било естествена наука; тя не трябва да се присъединява към нейните резултати и битийни констатации, за нея те си остават подвъпросни. Всички науки за нея са само феномени на науката.

стр. 20. Феноменологическата редукция означава следното: всичко трансцендентно (това, което не ми е дадено иманентно) трябва да се снабди с индекса на нищожността (букв. на “нулирането”), т.е. неговото съществуване, неговата валидност трябва да се полага не като такава, а най-много като феномен на валидността.

стр. 25. феноменът на тоновото възприятие, при това на очевидното и редуцираното, изисква едно делене на явления и явяващо се в рамките на иманентността. Следователно, ние имаме две абсолютни дадености - дадеността на явяването и дадеността на предмета, и предметът е вътре в тази иманентност, без да е иманентен в реалния смисъл, той не е част от явлението:

Ако отбележим с названието “целенасочено внимание” съзерцанието, което е неопишуемо само по себе си и лишено от различия, то става ясно, че в действителност няма никакъв смисъл да се говори за неща, които са просто тук и изискват само да бъдат съзерцавани, защото това “просто биване тук” се отнася за определени преживявания със специфична и променяща се структура, в която са налице възприятие, фантазия, спомняне, предикация и т.н., и в тях нещата не са просто като в някаква обвивка или съд, в тях се конституират неща, които въобще не могат да бъдат реално открити там.

стр. 26. И, разбира се, на разглеждане подлежат не само отделните актове, но и свързаните с тях комплекси, техните взаимовръзки на съгласуваност и несъгласуваност и принадлежащите им сега телеологии.

стр. 27. Това са следователно проблеми на дадеността, проблеми на конституцията на предметностите от всеки вид в познанието.

Думата феномен е двусмислена благодарение на същностната корелация между явяването и явяващото се. Phainomenon означава всъщност явяващото се, но се използва предимно за обозначаване на самото явяване, на субективния феномен (ако ни е позволен този психологически подвеждащ израз).

стр. 29. Във възприятието, например, дадена вещь стои саморазбиращо се пред очите ни:

стр. 34. Тя трябва да открие и унищожи извращенията, в които почти неизбежно изпада естествената рефлексия върху отношението между познание, познавателен смисъл и познавателен обект.

стр. 35. Феноменологията означава наука, система от научни дисциплини; и в същото време феноменологията означава преди всичко един метод и начин на мислене: специфично философският начин на мислене, специфично философският метод.

В съвременната философия, доколкото тя има претенцията да бъде сериозна наука, общоприето е положението, че може да има само един познавателен метод, който да е общ както за всички науки, така и за философията.

стр. 37. Философията лежи, ще повтори пак, в едно ново измерение, което е противоположно на всяко научно познание.

стр. 41. Всяко интелектуално преживяване и всяко преживяване въобще, когато се осъществява, може да бъде направено предмет на чистия наглед и схващане и в този чист наглед то е абсолютна даденост. То е дадено като нещо биващо, като едно това-тук, в чието битие няма никакъв смисъл да се съмняваме.

стр. 45. когитацията, има реални моменти, които я конституират реално. Самата вещь обаче, която се интендира и възприема като мнима, която е предмет на спомняне и т.н., в когитацията се намира като преживяване, а не реално, като материален фрагмент, като нещо действително биващо там.

Има обаче и още една, различна трансцендентност, която е свързана със съвсем друг тип иманентност, а именно - абсолютната и ясна даденост, самодадеността в абсолютен смисъл. Тази даденост (Gegebensein), която изключва всяко осмислено съмнение, предполага едно чисто и непосредствено съзерцаване и схващане на самата интендирана предметност, такава, каквато е, тя изгражда най-съдържателното понятие за очевидност и при това се схваща като непосредствена очевидност.

стр. 51. Ясно е също, че когитациите представят една сфера от абсолютни, иманентни дадености, в който смисъл ние тълкуваме също и иманентността.

В нагледа на чистия феномен предметът е даден не извън познанието, извън “съзнанието”, а в смисъла на една абсолютна даденост, на нещо чисто съзерцавано.

стр. 52. Човек трябва да се пази от фундаменталното смесване на чистите феномени по смисъла на феноменологията и психологическите феномени, които са обект на природонаучната психология.

Ако поставя под въпрос Аза, света и преживяването на Аза като такива, то просто съзерцаващата рефлексия върху даденото в аперцепцията на съответното преживяване, върху моето Аз, дава феномена на тази аперцепция: феномен от рода на “възприятието, схванато като мое възприятие”.

стр. 53. Тогава, за да достигна чистия феномен, ще трябва отново да поставя под въпрос Аза, а също времето и света, като по този начин произведа един чист феномен, една чиста когитация. Аз мога обаче, възприемайки, да се обърна чисто съзерцаващ и към самото възприятие, както то е тук, и да забравя за отношението му към Аза или пък да се абстрахирам от него: в този случай схванатото и ограниченото в съзерцанието възприятие е една абсолютна, лишена от всякаква трансцендентност даденост, то е чист феномен по смисъла на феноменологията.

Следователно на всяко психическо преживяване съответствува, [движейки се] по пътя на феноменологическата редукция, един чист феномен, който изявява абсолютна даденост.

стр. 55. Отнасянето към трансцендентното е, подчертавам, едно вътрешно свойство на феномена, независимо от това по какъв начин го разглеждаме.

стр. 58. Сега ние съзерцаваме непосредствено и схващаме непосредствено това, което съзерцаваме, и схващайки го, ние го интендираме.

стр. 61. Тук не става дума просто за реално иманентното, а за иманентното в интенционален смисъл. Същността на познавателните преживявания включва и това те да имат определена интенция, да предполагат нещо, да се отнасят по един или друг начин към някаква предметност. Отнасянето към някаква предметност е свойствено за тях дори и когато в тях не се включват никакви предметности. И предметното може да се явява, може да има някаква предметност в явяването, докато реално то не е нито в познавателния феномен, нито пък съществува иначе освен като когитация.

стр.64. Да разберем познанието означава да изясним от обща гледна точка телеологичните взаимозависимости на познанието, които преминават в определени същностни отношения на различните същностни типове интелектуални форми.

стр. 64. Феноменологията изследва нещата съзерцателно и проясняващо, смислоопределящо и смислоразличаващо. Тя сравнява, различава, съединява, поставя в определени отношения, дели на части или обособява моменти.

стр. 66. Трябва следователно да се вгледаме във феномените и да признаем, че те са изцяло различни, свързани единствено посредством нещо, което ги идентифицира и в двата случая и което ние наричаме смисъл. Състои ли се обаче разликата в самите феномени, нужно ли е някакво допълнително чувство за тяхното различаване? И не е ли разликата именно в това, че в единия случай имаме самодаденост на червеното, самодаденост на числата и на общото числено подобие или, изразявайки се субективно, адекватно интуитивно схващане и имане на самите тези неща, а в другия случай е налице просто интендиране на нещата?

стр. 67. ... ограничаване до сферата на чистите самодадености, до сферата на това, за което не само се говори и което не само се интендира. [Тя не е ограничаване] и до сферата на това, което е възприемано, а до сферата на това, което е дадено точно в този смисъл, в който то е интендирано, и то самодадено в най-строгия смисъл на думата, където нищо от интендираното не остава недадено.

стр. 69. Цялото изкуство се състои в това да предоставим думата на чисто съзерцаващото око и посредством съответната рефлексия да изключим изчезващото с идването на съзерцанието трансцендиращо полагане на външни реалности, мнимото съпритежание на нещата, съпремислено и в края на краищата смислопривнесено.

стр. 72. За същностното разглеждане на възприятието и фантазията представа имат една и съща ценност, и двете еднакво добре позволяват да се съзерцава една и съща същност, да се абстрахира тя, при което вплетените екзистенциални полагания остават безотносителни;

стр. 73. Въпреки това цветът не е реална част от фантазийното преживяване, той не е настоящ, а осъвременен цвят, той сякаш сти пред очите ми, макар и не като реално настояще. При все това той бива съзерцаван, и в качеството си на такъв цветът бива даден в определен смисъл.

стр. 76. явяването на къщата, тази когитация, която възниква и отминава в потока на съзнанието. В този феномен на къщата ние откриваме феномена червено, феномена протяжност и т.н.

стр. 77. В края на краищата излиза, че всичко възприемано, представено, фантазирано, символично представено, всяка фикция и абсурд са “очевидно дадени”. Напротив, с това само се посочва, че тук са налице големи трудности.

стр. 78. Навсякъде дадеността - независимо дали в нея се проявява нещо представено или истинско биващо, реално или идеално, възможно или невъзможно - е една даденост в познавателния феномен, във феномена на едно мислене в най-широкия смисъл на думата, и навсякъде в същностното разглеждане на тези дадености могат да се проследят поразителни корелации. В дадеността ние виждаме, че предметът се конституира в познанието, ..

познавателните актове

Те демонстрират - същностно отнесени един към друг - някаква телеологична съпринадлежност и съответните взаимозависимости на изпълване, упълномощаване, удостоверяване и техните противоположни членове.

стр. 79. Прозрението изискваше най-значителния истински проблем да е проблемът за последното смислодаряване на познанието, а заедно с това и за предметността въобще ...

стр. 83. Единствено и само визуалните съдържания, единствено и само аперцепциите, единствено и само съжденията са даденото - единствено даденото в същинския смисъл.

стр. 84. Трансцендентното обаче е по принцип непознаваемо.

стр. 89 свършено новата терминология, понякога произволна тънки дистинкции

стр. 91. ... учудващо число прецизни резултати ... трябва да бъде изпълнена с цялата наложителност, за да се спаси философията незабавно.

стр. 94. Вероятно е достатъчно като главна отличителна черта на този период да се посочи отчасти явната, отчасти имплицитната привързаност на Хусерл

къзм метафизиката, една метафизика, чиято централна тема е възникването на жизнения свят от трансценденталните достижения на Аза.

стр. 95. ... необозрими и отнемащи дъха речеви конструкции на Картезианските медитации.

стр. 97. Хусерл пише с един замах, без предварителен план или определена нагласа. Той пише непрекъснато, в трескава бързина, като в транс.

стр. 108. Абстрахирането от науките означава, че нищо не трябва да важи като действително научно, което не е обосновано в свършената очевидност, т.е. което не е демонстрирано посредством връщането към нещата или самите значения (Sachverhalte) в първичния опит или институция.

стр. 110. Светът за мене изобщо не е нищо друго освен осъзнаваното в подобни когитации и важащо за мен. Целия си смисъл и битийна валидност той дължи изключително на подобни когитации.

стр. 112. За мен следователно няма никакво Аз и никакви психични актове, психични феномени в смисъла на психологията, ...

стр. 115. Основното свойство на модуса на съзнанието, в който аз живея като Аз, е така наречената интенционалност, съзнанието за нещо. Към това Was (Какво) на съзнанието принадлежат също и такива битийни модуси като налично съществуващ, предположително съществуващ, изчезващо съществуващ, но също и модусите на привидно съществуващ, добро- или злосъществуващ, ценностно съществуващ и т. н.

стр. 116. ... да проследяваш постоянния поток на когитиращото битие и живот, да разглеждаш всичко, което е достойно за съзерцание там, да го изявяваш и описваш в понятия и схващаш в съждения, при това в такива, които са почерпани от тези нагледно дадени съставни части.

стр. 118. ...осъзналият себе си като трансцендентално Аз негов трансцендентален наблюдател разглежда света като феномен, т.е. като cogitatum на някакви когитации, като явяващо се на някакви явления, като прост корелат.

стр. 121. Интенционалният анализ е разкриване на актуалностите и потенциалностите, в които предметите се конституират катосетивни единства и всички сетивни анализи се осъществяват в прехода от реалните преживявания към набеязаните в тях интенционални хоризонти.

стр. 125. Истинно съществуващото, независимо дали е реално или идеално, има следователно значение само като особен корелат на моята собствена интенционалност - актуална и потенциално набеязана.

стр. 126. С това ние намираме вече в региона на огромните, дори непомерно големи проблеми на разума и действителността, за съзнанието в истинския смисъл на думата, или, както феноменологията ги нарича изобщо - конститутивните проблеми.

стр. 127. Всеки биващ предмет е предмет на една вселена от възможни опити, при което ние трябва да разширим понятието опит до неговите най-широки граници като правилно разбрана очевидност.

стр. 129. В действителност конститутивната феноменология пронизва по такъв начин цялата феноменология, макар че не може да я обхване като такава, а прави това с помощта на указването на типологията на съзнанието и неговото интенционално разгръщане, което едва по-късно демонстрира смисъл на конститутивната проблематика.

стр. 130. Его, за да се върнем към казаното по-рано, притежава огромна [система от] вродено априори и че цялата феноменология, или методически

осъществяваното чисто самоосъзнаване на философа, е разкриване на това вродено априори в неговите безкрайни формообразувания.

стр. 133. Всичк, което съществува и важи за човека, т.е. за мен, е такова в моя собствен съзнателен живот, който остава неизменен във всяко осъзнаване на света и всяка научна констатация.

стр. 150. &4. Разкриване целевия смисъл на науката чрез вживяването в нея като в ноематичен феномен

стр. 152. Създението (в най-широкия смисъл като мнение за битието) и очевидността трябва да се различават от допредикативното съждение и допредикативната очевидност. Предикативната очевидност изключва допредикативната.

стр. 153. &5. Очевидност и идеята за истинската наука

В най-широкия смисъл на думата очевидността е познание на екзистенциалното и есенциалното, а именно - непосредствено духовно съзерцание (Gesicht-bekommen).

стр. 155. Доколкото науките се стремят към определения, които изразяват допредикативно съзряното напълно и в модуса на очевидността, то естествено трябва да се погрижим и за тази страна на научната очевидност.

стр. 171. ... от тъждествено Его към разнообразните когитации, следователно към струящия поток на съзнателния живот,...

стр. 172. В първия случай ние работим с данните на предпоставения като биващ свят, схванати като душевни състояния на хората, във втория случай за тях вече не става дума, макар и да работим с паралелни, еднакви по съдържание данни, ...

стр. 173. Възприятието на къщата визира (meint) една къща, и по-точно - тази индивидуална къща, и я визира в модуса на възприятието, споменът за къщата [визира същата тази къща] в модуса на спомнянето, фантазията за къщата - в модуса на фантазирането;

... ние разглеждаме и описваме съответното трансцендентално редуцирано cogito, но в качеството си на рефлектиращи субекти не извършваме естествено полагане на битието.

стр. 183. ... всяка актуалност предполага своите потенциалности, които не са празни, а съдържателни и интенционално предопределени възможности дори в съответното актуално преживяване, при това способни да се осъществят с характеристиките на Аза. С това е посочена още една основна черта на интенционалността. Всяко преживяване притежава един изменящ се с промяната на неговата връзка със съзнанието и с промяната на неговите фази на протичане хоризонт - интенционален хоризонт, указващ принадлежащите му потенциалности на осъзнаване. Например при всяко външно възприятие същински възприеманите страни на предмета на възприятие указват съинтендираните, все още невъзприети, а само в очакване или най-малкото антиципирани в несъзерцателна пустота страни - като всеки момент подлежащи на възприятие; това е една постоянна потенция, която с всяка фаза на възприятието придобива нов смисъл.

стр.188. Преживяванията на съзнанието нямат - не само поради несъвършената ни способност да познаваме подобни предмети, но и априори - никакви последни елементи и отоншения, които да удовлетворят идеята за строга понятийна определимост, за които следователно би могло разумно да се постави задачата за приблизително определение в строги понятия. Именно затова обаче идеята за интенционалния анализ е напълно оправдана. Защото в

потока на интенционалния синтез, който във всяко съзнание създава единство и конституира ноетично и ноематично единство на предметния смисъл, господства една същностна, фиксирана в строги понятия типология (Turik). стр. 190. Всеки появяващ се според тези ръководни нишки тип трябва да бъде изследван от гледна точка на ноетико-ноематичната си структура, да се изложи систематично и да се обоснове съобразно модусите си на интенционален поток, типичните за него хоризонти и техните импликации (имплицираните в тях предметности - П.Г.) и т.н.

... теорията на трансценденталната конституция на предмета въобще като предмет на съответната форма или категория, най-многого региони. По такъв начин израстват, на първо време различни, множество трансцендентални теории, теория на възприятието и на останалите типове наглед, теория на обозначаването, теория на създението, теория на волята и т.н. Те обаче се намират в единство; отнесени към свръхобемашите синтетични взаимовръзки, функционално всички те спадат към формално-универсалната конститутивна теория на предмета въобще, съответно на отворения хоризонт на възможните предмети въобще като предмети на възможното съзнание.

По-нататък израстват конститутивните трансцендентални теории, които се отнасят - но повече не като формални - за пространствените вещи изобщо, поединично и в универсалната природна взаимовръзка, за психофизичните същества, за хората, социалните общности, обектите на културата и накрая за обективния свят въобще, чисто - като свят на възможното съзнание, и трансцендентално - като един съзнателно конституиращ се в трансценденталното Его свят. Всичко това, разбира се, се осъществява в последователно провежданото трансцендетгарто

стр. 191. Ето защо светът е егологичен универсален проблем, какъвто е в чисто иманентно направление и целият живот на съзнанието в неговата иманентна темпоралност.

стр. 195. Разумът не е случайно-фактическа способност, не е название за възможните случайни факти, а в много по-голяма степен [название] за универсалната същностна структурна форма на трансценденталната субективност въобще.

стр. 200. Накрая именно разкриването на хоризонтите на опита е това, което прояснява действителността на света и неговата трансцендентност и посочва след това, че тя е неделима от смисъла и битийната действителност на конституиращата трансцендентална субективност.

стр. 207. Това, за което става дума тук, веднага ще бъде изяснено с примери. Нека се опитаме да схванем пак някакъв тип интенционални преживявания, като възприятие, ретенция, припомняне, изказване, харесване, стремежи и т.н. и започнем да мислим за него според начина му на интенционално потигане (Leistung), т.е. като обяснен и описан в ноези и ноеми.

стр. 213. Но в рамките на тази форма животът протича като един мотивиран ход на особени конституиращи достижения с многообразни особени мотивации и мотивационни системи, които продуцират единството на универсалния генезис на Аза според всеобщите закономерности на генезиса. За самия себе си Азът се конституира, така да се каже, в единството на една история, и ако казахме, че в

стр. 216. Във всеки случай обаче всеки строеж на активността предполага като своя по-ниска степен една предварително дадена пасивност и, проследявайки я, ние се сблъскваме с конституцията чрез пасивен генезис.

Това, което в нашия живот се появява, така да се каже, като биваща проста вещь (абстрахирайки се от всички други духовни характеристики, благодарение на които я разпознаваме като чук, маса или произведение на изкуството), в синтеза на пасивния опит то е дадено в неговата собствена първичност. Като такова то предхожда появяващите се с активно схващане духовни дейности.

стр. 217. Предварително даденото перцептивно поле в ранното детство следователно все още не съдържа нищо, което би могло да бъде експлицирано в обикновеното разглеждане като вещь.

стр. 218. Асоциацията е основно трансцендентално-феноменологическо понятие (както и паралелното психологическо основно понятие на чисто интенционалната психология). Старото понятие за асоциацията, както и понятието за асоциативни закони, макар и от времето на Хюм да се смятат по правило като отнесени към взаимовръзките на чистия душевен живот, представляват само натуралистично изопачаване на съответните истински интенционални понятия.

стр. 219. ... а название, при това всеобхватно, за интенционалната същностна закономерност на конституцията на чистото Его, царството на вроденото априори, без което Азът като такъв е немислим. Едва чрез феноменологията на генезиса Азът става поняен като една безкрайна, вплетена в единството на универсалния генезис взаимовръзка от синтетично съпринадлежащи достижения ... Този стъпалообразен строеж се съдържа в развитото Его като застинала система от форми на аперцепцията, а заедно с това и на конституитивните предметности, ...

Неин основен проблем е трансцендентността. Тя желае не да бъде ... а да изясни принципната възможност на познанието. Проблемът израства в естествената нагласа, а и по-нататък се разглежда в нея. Аз откривам себе си като човек в света, като познаващ го и научно изучаващ го, включително и себе си. Сега аз си казвам: всичко, което съществува съзнателен живот ... битие и привидност, ... априорно необходимото и абсурдно, емпирично правилно и емпирично неправилно. Очевидно действително, логически необходимо, абсурдно, логически възможно, вероятно и т.н. - всичко това са характеристики на съответния интенционален предмет, които се появяват в областта на моето съзнание.

Как очевидността (ясното и отчетливо възприятие)

стр. 221. Всеки възможен смисъл, всяко мислимо битие, независимо дали е иманентно или трансцендентно, попада в областта на трансценденталната субективност като конституираща смисъла и битието.

стр. 225. С помощта на конституираните в моето собствено Аз чужди конституции за мен се конституира (както вече споменахме) общият за всички нас свят.

стр. 230. ... че заедно с това тя обосновава и една трансцендентална теория на обективния свят, при това цялостна, включително и по отношение на обективната природа.

стр. 233. Не трябва да игнорираме и такива характеристики като околния свят за всеки, наличното и достъпното за всеки битие, възможността нещо да засегне или да не засегне живота и стремежите на всеки ...

стр. 234. Сред собствено схванатите тела от тази природа аз намирам като особено отбелязано моето тяло, единствено, което не е просто корпус (Körper), а именно тяло (Leib), единственият обект в рамките на моя

абстрактен световен пласт, на който приписвам своите сетивни полета, макар и по различен начин на принадлежност (тактилно поле, термално поле и т.н.),...

стр. 234. Изявяването на моето своеобразно редуцирано тяло означава вече и изявяване на своеобразната същност на обективния феномен Аз като този човек.

стр. 235. Ако приложим своеобразното пречистване към външния свят, тялото и психофизичното цяло, то аз ще загубя естествения смисъл на моето Аз, при което се откроява смисловото отнасяне към едно възможно Нас или Ние и към цялата моя световност (Weltlichkeit) в природния смисъл на думата.

стр. 239. Това изявяване е проникнато от аподиктичната очевидност на трансценденталното самовъзприятие (на Аз съм), макар и в едно разяснено по-рано ограничение.

стр. 257. Първият конституиран под формата на общност фундамент на всички останали интересубективни социалности е общността (Gemeinsamkeit) на природата, заедно с тази на чуждото тяло и на чуждото психофизично Аз в съчетание със собственото ни психофизично Аз.

стр. 264. С това се вижда, че темпоралната общност на конституивно съотнесените монади е нерушима, защото е същностно зависима от конституцията на света и световното време.

стр. 268. ... всеки, при това априорно, живее в същата природа, в една природа, която той - в необходимата обобщественост на своя живот с чуждия - в индивидуалния си и обществен живот и действие оформя в един културен свят, свят с човешки значимости.

стр. 180. Към първата сфера на изследване спада главният и основен елемент на интенционалното тълкуване на представата за света и, по-точно казано, на появяващия се в пределите на човешката душа феномен на съществуващия свят като свят на универсалния опит: ако този свят на опита бъде редуциран до първопорядково конституирания в рамките на отделната душа [свят], то с това той престава да бъде свят за всеки, който получава своя смисъл от обобществения човешки опит, ...

стр. 286. ... то не прави нищо друго - това постоянно трябва да се подчертава, - освен да излага смисъла, който този свят има за нас всички преди всяко философстване и който извира от нашия опит, смисъл, който се разкрива философски, но не може да бъде изменен ...

стр. 288. Демонстрирането на тази конкретна възможност, нейната практическа приложимост - макар и, което е разбираемо, под формата на една безкрайна програма - означава демонстриране на необходимото и несъмнено начало и на единсъщо толкова необходим и постоянно активен метод, с което същевременно се очертава и систематиката на изобщо смислените проблеми.

стр. 288. Числата, предикативните отношения, ценностите, целите, делата се появяват благодарение на скритите [интенционални] достижения, като се надстройват фрагмент по фрагмент; само те се намират в нашето ползване.